

(naar 17 april 2011 Silo Olof de Vries Gemeente als doopgemeenschap)

Door het doopwater heen

ds Arjan Noordhoek

LEZINGEN: I Corinthiers 12:12-14 en Galaten 3:23-29

Aankondiging

Baptisten worden ook wel een doopgemeenschap genoemd. Maar is onze doopvorm wel zo vast omljnd, zo eenmalig en kopje onder? Of kan er ook vaker en anders gedoopt worden? Wie of wat mag dan opnieuw sterven en opstaan? Op Cuba zag ik dat de baptisten daar ook hun dagelijkse zorgen en zelfs hun moeilijke karaktertrekken lieten dopen! Paulus leert ons dat er maar één reden is om te geloven dat doopwater echt werkt: als we met Christus gedoopt worden. Dat kunnen we niet alleen geloven, maar ook samen doen. Zeker als de tafel met brood en wijn daarbij wordt gevierd, waar Christus zelf in ons midden is. Spannend hoor, opnieuw en anders dopen dan we gewend zijn. Daar is Geestkracht bij nodig, durft u aanstaande zondag mee te doen?

I Cor. 12: 12 -18

“Wij zijn allen gedoopt in één Geest en zijn daardoor één lichaam geworden” (v.13)

-Dit seizoen zijn we in Utrecht Silo bezig met onze wortels als baptisten, als dopers. We willen groeien in de diepte, zowel in ons geestelijk leven als in onze kennis van de doperse geschiedenis. Om beter te weten wie we zijn, wat ons als gemeente heeft gemaakt tot wie we nu zijn.

Deze week waren er bijbelstudies over ‘water’ in bijbelse betekenis, vandaag staan we stil bij wat ‘doopwater’ is.

Ik weet nog goed, dat een keer hier een vrouw voor de deur stond, die vroeg om ‘doopwater’. Ze was net vrij uit de gevangenis en had kracht nodig, zei ze. Bij Baptisten moest wel krachtwater te vinden zijn, ze dacht misschien aan wat katholieken beleven bij water uit Lourdes... Wij konden niet anders dan haar duidelijk te maken dat het doopvont met water alleen gevuld is als er een doopdienst is! Doopwater, dat alleen kracht heeft als er een gemeenschap omheen staat, als er samen wordt gedoopt en geloofd...

Wijlen baptisten dominee en professor Olof de Vries heeft daarover veel geschreven en gezegd. In een preek gehouden in Silo in april 2011 heeft hij ons boeiende en tegelijk best lastige vragen voorgelegd.

‘Baptisten dopen op belijdenis van geloof en door onderdompeling. Wat is daarmee gezegd over de aard van de gemeenschap? Wat wordt er zichtbaar van de band die ons bindt wanneer er gedoopt wordt?’

Hij noemt baptisten een *doopgemeenschap*, maar ook een *belijdenisgemeenschap*. Je hebt van elkaar gehoord wat je gelooft en bindt je aan elkaar en op dat beleden geloof kan je gedoopt worden. En omdat wij de wijn uitgieten en de beker drinken en aan elkaar doorgeven is de gemeente een *tafelgemeenschap*, verbonden met al die andere kerken .

Hij waarschuwde dat we als baptisten moeten oppassen om de doop niet te versimpelen. Hij zei: “Het mag niet sectarisch gereduceerd worden tot ‘Je hoort er bij wanneer je *net als wij kopje onder* bent geweest’. Natuurlijk niet! Gemeenschap hebben is wat anders dan allemaal hetzelfde zijn”

-Zo is het met de gemeente als belijdenisgemeenschap. Belijdenisgemeenschap is wat anders dan allemaal hetzelfde denken en zeggen over het geloof.

-Zo is het ook met de gemeente als doopgemeenschap. Dat houdt veel meer in dan dat alle betrokkenen een voor baptisten geldig doopbewijs op tafel kunnen leggen.’

‘We hebben met elkaar gelezen uit de eerste brief van Paulus aan de gemeente in Korinthe. Daar staat zoveel in over het gemeenteleven zoals wij dat zien en met elkaar vorm willen geven. En het gaat ook nog over de doop:

“Wij zijn allen gedoopt in één Geest en zijn daardoor één lichaam geworden” (v.13).

Wat willen we nog meer? Hier gaat het over de doop als *het geheim van de geloofsgemeenschap*.

-Dat geheim zit niet in de *doopvorm*.

Onderdompeling werkt niet meer gemeenschapvormend dan begieting of besprenging. U zult misschien willen zeggen: “Maar over de onderdompeling zijn we het bijna allemaal eens!” Maar de doophandeling van het ‘kopje onder’ levert niet meer geloofsgemeenschap op dan het bedruppelen of begieten van het voorhoofd.

-Dat geheim zit niet in het *geloof dat de dopeling openbaar belijdt*.

Want de belijdenis van de dopeling schept geen geloofsgemeenschap. Zo’n emotionele belijdenis kan heel veel in je oproepen en losmaken: instemming, herinnering aan je eigen doop; heel veel in je hart gaat resoneren op de woorden van iemand die vertelt wat hij/zij gelooft en daarover in de gemeente vertelt voordat de doop wordt voltrokken. Hoe mooi en dierbaar ook: dat maakt allemaal nog geen geloofsgemeenschap.

-Waar zit het geheim van geloofsgemeenschap dan wel in de doop?

Dat zit in Christus zelf. Hij werkt met Zijn Geest zich in dopelingen uit doordat zij met Hem willen sterven en opstaan. Want zo zingen we dat in onze liederen, we spreken over *doopwater als een watergraf* om in begraven te worden en daar weer levend met Christus uit op te staan. Want dat wil Paulus op het hart van zijn gemeente drukken: Christus heeft in zijn dood en opstanding God en mensen met elkaar *verzoend*. En alles weggenomen wat mensen van elkaar vervreemd en tot elkaars vijanden maakt. Wij lezen:

“Wij zijn allen gedoopt in één Geest en daardoor één lichaam geworden, wij zijn allen van één Geest doordrenkt, of wij nu *uit het Joodse volk of uit een ander volk afkomstig zijn, of we nu slaven of vrije mensen zijn* (I Cor.12:13).

Hier worden een aantal dingen genoemd die mensen echt uit elkaar kunnen houden.

-Er is sprake van het Joodse volk en andere volken: dat betreft etnische achtergronden en religieuze verschillen. We weten welke vreselijke dingen mensen elkaar kunnen aandoen als zij door deze verschillen beheerst worden. (onze reis naar Litouwen vorige maand heeft mij weer de afschuw van de jodenvervolgelingen laten zien)

-Er is sprake van slaven en vrije mensen: dat betreft het sociale verschillen. Wat kunnen mensen uit verschillende lagen van de maatschappij op elkaar neerkijken of elkaar als vijanden beschouwen.

Al die verschillen werden in de gemeente niet ongedaan gemaakt. Maar ze hielden de gelovigen niet uit elkaar. Dat kwam door de doop, of beter gezegd: dat kwam omdat al die mensen met hun onderlinge verschillen door de doop op Jezus Christus betrokken waren geraakt. Christus brengt vrede tussen mensen.

In de Efesebrief lezen we: *“Christus is onze vrede, hij die met zijn dood de twee werelden één heeft gemaakt, de muur van vijandschap ertussen heeft afgebroken”* (Ef.2:14).

Waarom werken al die verschillen niet meer negatief? Eén vers eerder wordt de reden gegeven: *“U allen die door de doop één met Christus bent geworden, hebt u met Christus bekleed”* (v.26,27).

Wie één met Christus is, kan niet anders dan één zijn met anderen die één met Christus zijn. *“U bent allen één in Christus Jezus”* (v.28).]

Er bestaan nu eenmaal verschillen tussen mensen. Die worden niet uitgeroeid. Maar Christus heeft in zijn kruisdood de angel uit die verschillen getrokken. De vijandschap is er uit. Het gif is weg.

Welke rol speelt de doop hierin? In de doop wordt een mens op Christus betrokken die God en mensen en mensen onderling verenigt.

Misschien denkt u nu: maar in Silo zijn we toch zo ver gekomen dat we veel taken in onze gemeente kunnen overlaten aan mensen die wel belijden, maar die de doop door onderdompeling niet kunnen opbrengen om redenen die we van elkaar moeten respecteren....

In een soort van tolerantie kijken we dan naar hen. Maar dan blijkt dat uitgerekend de doop zelf het probleem van een doopgemeenschap kan zijn! Maar we lezen toch net nog dat het geheim van doopgemeenschap de verbondenheid met Christus is? Die in zijn verzoenend lijden en in zijn zegevierende opstanding de angel heeft gehaald uit wat mensen van elkaar doet verschillen!

Olof de Vries hield het ons in 2011 al voor, en zei:

'Is uw persoonlijke biografie, die strijd in uw eigen hart en soms zelfs met de eigen familie om tot de doop te komen, wel met Christus gestorven en opgestaan?

Anders gezegd: is die eigen gevoeligheid in doopkwesties wel in het watergraf gestorven? En bent u al wel opgestaan in vrijheid om een ander in zijn anderszijn in de geloofsgemeenschap te verwelkomen? Ook als hij/zij anders de gemeente binnenkomt dan uzelf zou wensen? Dat is doopgemeenschap! Dat is gemeenschap met de kwaliteit van de doop!

Als je zulke vragen stelt aan een volwassen-gedoopt lid van de gemeente, mag je ook gevoelige vragen stellen aan iemand die zegt zich niet te kunnen of willen laten dopen. Die zegt de doop op belijdenis wel te onderschrijven, maar om allerlei redenen zich niet in het doopvont waagt, maar vindt dat hij/zij er desondanks toch helemaal bij hoort. Een gevoelige vraag:

Wat beweegt u ten diepste wanneer u zegt u niet te kunnen of willen laten dopen?

Moet een mens dan zo nodig toch nog het doopvont in? Dat is niet het punt waarom het gaat. De echte vraag luidt: *"Is het verhaal dat u vertelt waarom u zich niet kunt of wilt laten dopen al met Christus gestorven en opgestaan?"*

Zo kan het zijn dat zelfs de baptisten traditie opnieuw gedoopt moet worden: met Christus sterven om nieuw op te staan. En dat niet een keer, maar telkens weer. Al die ideeën die ons belemmeren om echt een gemeenschap van Christus te zijn en zelf met de hulp en de troost van Gods Geest een vrij mens te zijn, moeten door het doopwater om gedoopt te worden: om met Christus sterven en op te staan tot nieuw leven.

Zó wordt en blijft deze gemeente een doopgemeenschap, een geloofsgemeenschap!

Op een van mijn reizen naar Cuba en in de baptisten gemeente te Matanzas maakt ik een wonderlijk doopfeest mee: iedereen werd verzocht op een papiertje te schrijven wat volgens hem gedoopt zou moeten worden:

voor de een was het zijn ongeduld, voor de ander zijn ruzie met de burens, voor een derde zijn moeite met de dominee en voor de vierde zijn strijd om een gebedsleven te onderhouden...

Na een indrukwekkend gebed waarbij allen de handen open ten hemel hieven werden al die papiertjes één voor één gedoopt in de schaal met water die klaarstond waarbij de voorganger bij elk papiertje dat door het water ging sprak: 'met Christus gestorven, met Christus opgestaan'.

Toen daarna het Avondmaal werd gevierd, hoefde er daarover niets meer te worden uitgelegd, Christus was in ons midden...